

PANDEMİ SONRASINDA YENİ GÜNDEM SERVET VERGİLERİ VE DİGİTAL VERGİLEME

Daha önce bu köşede yayınlanan (14.02.2020) “Gelir ve Servet Eşitsizliği, Aykırı Düşünme Zamanı” makalemizde küresel gelir ve servet eşitsizliği konusunu irdlemiştik. Söz konusu yazıda son on yılda dünyada milyarder sayısının ikiye katlandığını, dünyanın en zengin %1’lik kesimine ait servetin yaklaşık yedi milyar kişinin servetinin iki katı olduğunu, en zengin 22 kişinin servetinin Afrika’daki tüm kadınların mal varlığından daha fazla olduğunu vurgulamıştık.

Covid-19 sonrasında neoliberal politikadaki çarpıklığın neden olduğu küresel servet ve gelirlerdeki eşitsizliğin yeniden sorgulanmaya başlandığını gözlemliyoruz. Kapitalist politikaların vahşice uygulanması sonucunda küresel ortamda durağan yatırım harcamaları, yavaşlayan büyümeler, derinleşen gelir ve servet eşitsizlikleri, düşen faizler ile hızla artan borçluluk düzeyleri pandemi öncesinde de yoğun tartışmalara sahne oluyordu. Kalıcı çözümler için de küresel anlamda bir servet vergilemesi önerisi gündeme gelmişti. Salgın sonrasında meydana gelecek maliyetlerin hangi kesimlere yükleneyeceği konusunda eşitsizlik teorisi gurusu Prof. Thomas Piketty ile Nobel ödüllü ekonomist Joseph Stiglitz söz konusu maliyetin çok uluslu şirketler ile digital devler (Amazon, Facebook, Netflix gibi) üzerine konulacak digital vergilemelerle karşılanması gerektiğini dile getirdiler. (OXFAM’ın destekleri ile ICRİCT tarafından düzenlenen online konferans 19.06.2020 Dünya Gazetesi) Covid-19 faturasını ödemek ve eşitsizlikleri azaltmak için yegâne yöntem yeni bir küresel vergileme rejimi oluşturmak. Zira salgın sonrasında internet ve digital hizmet veren bu çok uluslu firmalar büyük kazançlar sağladılar. Bu firmalar zaten öteden beri vergi cennetleri yoluyla haksız avantajlar sağlayarak diğer şirketlerden daha az vergi ödüyorlardı. Küçük ve yerel şirketlerin zor duruma düştüğü ve hatta iflas ettiği bu dönemde “digital vergileme” ye (%25 kurumlar vergisi) gitmenin neoliberal politikaları ve kapitalizmi rehabilite edeceğini ve bu vergilemenin küresel işbirliği ile yapılması gerektiğini ifade ediyor.

Sağlık sistemlerine ve sosyal güvenlik yapılarına salgın sonrasında çok büyük yatırımlar yapılması gereği açığa çıktı. Tarihi borçluluk seviyeleri aşırı yükseldiğinden bu yatırımların finansmanının kişisel gelir ve servet vergilerinin devreye girmeden yapılması mümkün görülüyor. Daha önce savaş sonrası Almanya ve Japonya’da uygulanan servet vergilemelerinin başarı ile sonuçlandığı ifade edildikten sonra mutlaka buna benzer yeni çözümler aranması gerektiği vurgulanıyor.

İngiltere’de “Birleşik Krallık Ulusal Zekât Vakfı Mütevelli Heyet Üyesi ve Q2Q Capital Yatırım Direktörü” Muhammet Yeşilhark’ta diyor ki; “Odadaki en zengin kişi oyun hileli diyorsa kuralları değiştirmenin zamanı gelmiş demektir.” Gelir üzerinden alınan tüm vergilerin kaldırılarak yıllık yüzde 2,5 gibi basit ve şeffaf bir varlık vergisinin (Zekât benzeri uygulama) dünya genelinde 10 trilyon dolarlık varlığın tutulduğu vergi cennetlerinin %2,5 oranında vergilenmesi bile dünyanın en fakir bölgelerine 250 milyar dolar aktarılabilmesini mümkün kılacağı belirtiliyor.

Amerika’da beş akademisyenin (Fatih Güvenen, Gueorgui Kambourou, Burhan Kuruşçu, Sergio Ocampo ve Daphne Chen) “Servet Vergilemesinde Verimlilik” üzerine yaptıkları bir araştırma var. Araştırmaya göre sermaye gelirlerinin vergilendirilmesi ile servet vergilendirilmesinin verimlilik ve eşitsizlik üzerine zıt etkileri var. Sabit bir dengede optimal servet vergisi pozitif olup daha büyük refah sağlamakta ve daha fazla eşitsizliği azaltmaktadır.

Bu sesli düşünceler pandemi sonrasında çok tartışılacaktır. Kapitalist model bu tür emniyet subapları yaratmadığı takdirde sistemde tıkanmaların, huzursuzlukların ve isyanların arttığına şahit olacağız.